

Sygn. akt II Ca 1262/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Końska

Sędziowie: SSO Beata Piwko

SSO Sławomir Buras

Protokolant: protokolant sądowy Agnieszka Baran

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2013 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. W. , A. P. , L. Z.

przeciwko (...)w K.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda J. W.

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 5 czerwca 2012 r. sygn. VII C 213/09

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I (pierwszym) i pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...)z dnia 21 lutego 2006 roku wydanego przez (...) Bank (...) S.A.w W., zaopatrzonego klauzulę wykonalności na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 23 marca 2003 roku sygn. akt VII Co 208/06 co do kwoty 37956,72 (trzydzieści siedem tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt sześć 72/100) złotych, w punkcie II (drugim)w całości i znosi wzajemnie między stronami koszty procesu, w punkcie III (trzecim) w ten sposób, że nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w Kielcach od J. W., A. P.i L. Z.solidarnie 2479,51 (dwa tysiące czterysta siedemdziesiąt dziewięć 51/100) złotych i od (...)w K.2479,51 (dwa tysiące czterysta siedemdziesiąt dziewięć 51/100) złotych kosztów sądowych, zamiast 4959,02 zł od J. W., A. P.i L. Z., oddała apelację w pozostałej części, nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Kielcach) od J. W., A. P.i L. Z.solidarnie 498,15 (czterysta dziewięćdziesiąt osiem 15/100) złotych i od (...) K.498,15 (czterysta dziewięćdziesiąt osiem 15/100) złotych kosztów sądowych, znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

II Ca 1262/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 VI 2012r Sąd Rejonowy w Kielcach oddalił powództwo J. W., Z. W., A. P.i L. Z.przeciwko (...) w W.o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, orzekł o kosztach procesu i kosztach sądowych, ustalając, co następuje:

W dniu 8 maja 1997 roku została zawarta pomiędzy (...)w W.(obecnie (...)w W.) a J. W.i Z. W.umowa nr (...)o kredyt inwestycyjny, preferencyjny z dopłatą (...)do odsetek bankowych. Zgodnie z treścią § 1 przedmiotowej umowy Bank udzielił kredytu w kwocie 230.000,00 zł z przeznaczeniem na finansowanie przedsięwzięcia polegającego na urządzeniu gospodarstwa rolnego. Zgodnie treścią § 6 punkt 2 przedmiotowej umowy spłata kredytu miała być dokonywana: przelewem przez kredytobiorców środków z rachunku bankowego nr (...), przez obciążenie przez (...)bieżącego rachunku kredytobiorcy nr (...)oraz poprzez wpłaty gotówkowe.

W §7 ust. 1 i 2 umowy kredytu ustalono, iż niespłacenie w terminie kredytu, jego raty lub należnego oprocentowania z uwzględnieniem dodatkowo czternastodniowego okresu na spłatę należności spowoduje, że kredytobiorca traci prawo do korzystania z dopłat z (...)do odsetek bankowych. Niespłacona należność, o której mowa powyżej staje się zadłużeniem przeterminowanym i zostaje przeksięgowana na rachunek zadłużenia przeterminowanego od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin jego spłaty. W razie niezaspokojenia roszczenia kredytodawca zgodnie z treścią § 7 ust. 4w/w umowy kredytu wypowie umowę kredytu ustalając nowy termin spłaty dla nieprzeterminowanej części roszczenia. Terminy spłaty kredytu były zmieniane kolejnymi aneksami. Kredytobiorca w treści umowy upoważnił (...)do podejmowania z rachunku bieżącego nr (...)należności tytułu spłaty odsetek, prowizji i rat kredytu zobowiązując się do zapewnienia środków na tym rachunku. Ponadto w dniu 12 maja 1997roku J. W.i Z. W.udzielili (...)w W.pełnomocnictwa do pobierania z należącego do nich rachunku bankowego nr (...)należności w ramach spłaty zobowiązań z tytułu umowy nr (...)z dnia 8 maja 1997r.

W dniu 25 kwietnia 1997 roku została zawarta pomiędzy (...)w W.a A. P.i L. Z.umowa poręczenia, na podstawie której A. P.i L. Z.zobowiązały się jako poręczyciele solidarni do zapłaty na rzecz (...)w W.zobowiązań J. W.i Z. W.z tytułu przedmiotowej umowy.

Pismem z dnia 8 lipca 2003 r. znak (...)doręczonym J. W.i Z. W.w dniu 11 lipca 2003 roku (...). w W.złożył oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy kredytu.

J. W.i W. W.prowadzili wspólnie gospodarstwo rolne. Zajmowali się hodowlą trzody chlewnej. Na potrzeby tej działalności obaj zaciągnęli u pozwanego kredyty. Spłatami należności z obu tych umów zajmował się J. W.. W sytuacji, gdy otrzymywali oni pieniądze za tucznik to do banku wpłacał je J. W.. W późniejszym czasie, już po rozwiązaniu umowy wpłat na poczet spłaty kredytu dokonywała także Z. W.na podstawie wypełnianych przez J. W.dowodów wpłat. W trakcie dokonywania spłaty występowały sytuacje, iż na dowodach wpłat wpisane było „tytułem kredyt IP i MR” bez wskazania konkretnych kwot, jakie miały przypadać na poszczególne kredyty. J. W.posiadał pełnomocnictwo udzielone mu przez W. W.do dokonywania rozliczeń z powodem.

W trakcie obowiązywania umowy J. W. i Z. W. dokonali wpłat z tytułu spłaty kosztów, odsetek, prowizji i rat kapitałowych- w łącznej kwocie 145.460,53zł. Z kolei według stanu na dzień 30 czerwca 2003 roku łączne zobowiązanie J. W. i Z. W. wobec powoda wynosiło kwotę 230.000 zł, w tym niespłacony kapitał w kwocie 95.850 zł i skapitalizowane odsetki w kwocie115.695,24 zł.

Po wypowiedzeniu umowy Bank nadal dokonywał potrąceń rachunku bankowego nr (...) należącego do J. W. i Z. W. i księgował wpłaty na poczet spłaty należności wynikających z przedmiotowej umowy. Operacje bankowe dotyczące transakcji związanych z obsługą w/w kredytu dokonywane były bezgotówkowo za pomocą przelewów i ewidencjonowane głównie na spłatę odsetek od kredytu, pokrycie stałego zlecenia za prowadzenie rachunku bieżącego, prowizji oraz spłatę kapitału zapadłego. Wpłaty J. W. księgowane były głównie na obsługę zadłużenia tj. spłatę odsetek bieżących i przeterminowanych za okres od 29.04.1997r. do 22.06.2005r. w łącznej kwocie 165.091,01zł i spłatę kapitału w wysokości 11.769,62 zł. Dokonane przez J. W. wpłaty gotówkowe za okres od 28.05.2003r. do 28.01.2005r.zostały zaksięgowane na spłatę kapitału kredytu na łączną kwotę 8.010,53zł.

Rachunek bankowy nr (...)służył do obsługi finansowej całości kredytu, w tym spłaty kapitału, odsetek i kosztów z tytułu tej umowy. Środki finansowe wpływające na ten rachunek bankowy były pomniejszane kolejno o koszty obsługi zadłużenia, prowizje, oprocentowanie, a następnie ratę kapitałową, co było zgodne z treścią postanowień umowy.

W dniu 21 lutego 2006 roku (...) w W. wystawił przeciwko J. W., Z., A. P. i L. Z. bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) obejmujący wymagalne zadłużenie z tytułu niespłaconych należności, na którą składały się: kwota główna w wysokości 84.839,47 zł, skapitalizowane odsetki karne za okres od 21.01.2004r. do dnia 19.02.2006r. w wysokości 26% w stosunku rocznym w wysokości 45.983,83 zł., skapitalizowane odsetki karne za okres od 20.02.2006r. do dnia 21.02.2006r. w wysokości 23% w stosunku rocznym w wysokości 106,92 zł i koszty w wysokości 1010,60 zł wraz z dalszymi należnymi odsetkami od dnia 22.02.2006 roku naliczanymi według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w (...) w W. do dnia zapłaty. Postanowieniem z dnia 19 maja 2009 roku sygn. akt VII Co 282/09 Sąd Rejonowy w Kielcach nadał klauzulę wykonalności przedmiotowemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko J. W., Z. W., A. P. i L. Z..

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była wyłącznie kwestia dopuszczalności i zasadności domagania się przez powodów częściowego, co do kwoty 74.163,87 zł, pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 21 lutego 2006 roku zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 23 marca 2003 roku sygn. akt VII Co 208/06. Powództwo jest w całości bezzasadne.

Dłużnikowi lub osobie trzeciej służą dwa rodzaje obrony przed egzekucją- obrona formalna lub merytoryczna. Obrona formalna zmierza do eliminacji naruszeń przepisów procesowych i zapewnienia zgodnego z prawem przebiegu egzekucji i jest realizowana m.in. w drodze zastosowania środków zaskarżenia przewidzianych przepisach o postępowaniu egzekucyjnym. Obrona merytoryczna natomiast polega na zwalczaniu zasadności lub dopuszczalności egzekucji i wyraża się w przyznaniu stronie (osobie trzeciej) uprawnienia do wniesienia powództwa przeciw egzekucyjnego.

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga fakt, iż powodowie nie kwestionowali ważności samej umowy kredytu.

Zauważyć należy, iż na podstawie § 13 w/w umowy pozwany dokonał w stosunku do powodów wypowiedzenia przedmiotowej umowy kredytu, czego konsekwencją było: powstanie wymagalności niespłaconej części wierzytelności objętej tą umową (tak § 13 ust 3 w/w umowy kredytu), prawo do naliczania wyższego oprocentowania od niespłaconej przez powodów wierzytelności (tak: § 7 ust 2, § 8 ust. 1 i 2, § 10 ust 3. w/w umowy kredytu).

Powodowie roszczenie pozwu opierali natomiast na zarzucie wadliwego i niezgodnego z treścią postanowień w umowy kredytu sposobu wykazania i pobierania przez pozwanego oprocentowania od należności głównej (niespłaconej części kapitału) poprzez twierdzenie, iż niespłacona należność główna powinna być oprocentowana przez pozwanego według ustawowej stopy procentowej a nie stopy umownej. Jak natomiast wynika z treści umowy umowna stopa procentowa była (tak § 3 umowy) zależna, od tego, czy kredyt jest spłacany terminowo, czy nie. Przy terminowej obsłudze pobierane były umowne odsetki niższe (tzw. zwykle), przy nieterminowej umowne odsetki wyższe – wg stopy procentowej dla należności przeterminowanych i postawionych po upływie okresu wypowiedzenia stan natychmiastowej wymagalności (tzw. odsetki karne). Przy podpisywaniu umowy kredytu i w okresie spłaty udzielonego kredytu powodowie nie kwestionowali jej zapisów również w tym zakresie. Z kolei twierdzenie powodów wyrażone w piśmie procesowym z dnia 15.09.2009r. w przedmiocie braku zasadności naliczania przez pozwanego odsetek umownych karnych od niespłaconej należności głównej nie znajduje żadnego uzasadnienia w treści postanowień tej umowy, gdyż konsekwencją wypowiedzenia kredytu było naliczanie wyższego oprocentowania (tak: § 7 ust 2, § 8 ust. 1 i 2, § 10 ust 3. w/w umowy kredytu).

Co do sposobu rozliczania wpłat, który zdaniem powodów winien być odmienny od stosowanego przez pozwanego po wypowiedzeniu kredytu, to zdaniem powodów wpłaty powinny być rozliczane w pierwszej kolejności na kapitał. Powodowie nie wykazali podstawy prawnej takiego stanowiska. Zgodnie z umową kredytu wraz ustawowymi zapisami Kodeksu cywilnego dotyczącymi rozliczania częściowych wpłat należności przez dłużnika na poczet spełnienia wierzytelności (art. 451kc w zw. z § 16 umowy kredytowej) w braku odmiennych postanowień stron wierzyciel w pierwszej kolejności zalicza środki pieniężne na związane z długiem należności uboczne (ewidentnie takimi są koszty i odsetki), a następnie na należność główną.

Pismem z dnia 8 lipca 2003 r pozwany wypowiedział umowę kredytu, jednak nie nastąpiło wypowiedzenie pełnomocnictwa udzielonego przez J. i Z. W., którym była przyznana na rzecz pozwanego możliwość pobierania środków pieniężnych z rachunku bankowego powoda bezpośrednio na poczet spłaty wymagalnych należności.

Na podstawie opinii biegłego L. B. Sąd ustalił, że wpłaty związane z obsługą kredytu księgowane były przez pozwanego głównie na obsługę zadłużenia tj. spłaty odsetek bieżących i przeterminowanych za okres od 29.04.1997r. do 22.06.2005r. w łącznej kwocie 165.091,01zł i spłatę kapitału w wysokości 11.769,62 zł. Dokonane przez J. W. wpłaty gotówkowe za okres od 28.05.2003r. do 28.01.2005r. zostały zaksięgowane na spłatę kapitału kredytu na łączną kwotę 8.010,53zł.

Rachunek bankowy nr (...)służył do obsługi finansowej całości kredytu, w tym spłaty kapitału, odsetek i kosztów z tytułu tej umowy. Środki finansowe wpływające na ten rachunek bankowy były pomniejszane kolejno o koszty obsługi zadłużenia: prowizje, oprocentowanie, a następnie ratę kapitałową, co było zgodne treścią postanowień umowy. W zakresie tych ustaleń Sąd oparł się w pełni na opinii biegłego sądowego z zakresu bankowości. Sporządzona na piśmie i złożona ustnie na rozprawie przez tego biegłego opinia oraz opinia uzupełniająca były rzetelne i zgodne z zasadami rachunkowości, dlatego też w pełni zasługują ona na uwzględnienie.

Ustalenia poczynione przez Sąd w niniejszej sprawie na podstawie opinii biegłej L. B.są zbieżne z treścią bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...)z dnia 21 lutego 2006 r zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 19 maja 2009 roku sygn. akt VII Co 282/09 i tak kwota niezapłaconego kapitału to 84.839,47 zł. Także dalsze elementy treści przedmiotowego B.T.E w części dotyczącej kwot do zapłaty są tożsame z ustaleniami biegłej L. B.poczynionymi na podstawie dokumentacji księgowej związanej z obsługą przedmiotowej należności.

Środki wpływające na rachunek bieżący powoda J. W. założony dla obsługi kredytu były rozdysponowane przez pozwanego zgodnie z jego uprawnieniami i zgodnie z zasadami wynikającymi z kodeksu cywilnego -art.451. Powodowie nie wykazali, aby doszło z pozwanym do jakiegokolwiek porozumienia po rozwiązaniu umowy kredytowej, na podstawie którego pozwany zobowiązany byłby dokonywane wpłaty zaliczać w pierwszej kolejności na poczet niespłaconego kapitału; niezasadne jest także pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności o wyliczoną przez powodów kwotę odsetek od dokonanych przez J. W. wpłat na rachunek bieżący, które to, zdaniem powoda, wpłaty pozwany winien był traktować jako lokaty bankowe, nie mając prawa do dysponowania nimi. Jak już bowiem wyżej wskazano, pomimo rozwiązania umowy kredytowej nie została z powodem rozwiązana umowa rachunku bankowego otwartego dla celów obsługi kredytu i nie zostało odwołane pełnomocnictwo dla pozwanego uprawniające podobierania z tego rachunku środków na spłatę należności wynikających z przedmiotowego kredytu.

Orzeczenie w zakresie kosztów procesu oparto o przepis art. 98 § 1 i 3 kpc.

Sąd nakazał ponadto pobrać od powodów kwotę 4.959,02 złotych nieuiszczonych kosztów sądowych obejmujących koszt opinii biegłego na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

W apelacji powód domagał się zmiany wyroku i uwzględnienia powództwa w całości, względnie uchylecia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, zarzucając:

1. sprzeczność ustaleń sądu z dowodami zebranymi w postępowaniu, a w szczególności:

- uznanie, że po wypowiedzeniu umowy należą się odsetki karne,
- przyjęcie, że bank miał prawo dysponować jego wpłatami na rzecz spłaty kredytu jego brata,
- ustalenie, że miał pełnomocnictwo od brata, a brat miał pełnomocnictwo do niego oraz, że bracia wspólnie prowadzili gospodarstwo rolne,

- ustalenie, że prowadził spłatę kredytu swojego i brata,

- przyjęcie, że po rozwiązaniu umowy kredytowej pozostało w mocy udzielone bankowi pełnomocnictwo do dysponowania jego rachunkami,

2. dowolną ocenę dowodu z opinii biegłej, która nie była w stanie jednoznacznie ustalić, na jakich zasadach odbywało się księgowanie wpłat na rachunki bez jednoczesnej analizy podstaw przelewania kwot na spłatę zadłużenia W. W.

3. nierozpoznanie istoty problemu w sprawie poprzez pominięcie warunków prawnych, jakie powstały po wypowiedzeniu kredytu i brak analizy w tym zakresie co do uprawnień pozwanego do dysponowania środkami i naliczania karnych odsetek.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

Powód domagał się pozbawienia spornego tytułu wykonawczego wykonalności co do łącznej kwoty 74163,87zł, na którą składały się pozycje:

1. 46090,45zł odsetek karnych od niespłaconego kapitału w niespornej na dzień wystawienia (...) kwocie 84839,47zł, które po rozwiązaniu umowy kredytu z dniem 25 VII 2003r nie mogły być naliczane wobec wygaśnięcia odpowiednich zapisów umowy,

2. 16900zł nieprawnie pobranych przez pozwanego bank z rachunku powoda, mimo, że udzielone pełnomocnictwo wygasło samoistnie z chwilą rozwiązania umowy kredytowej, przy czym w ramach tej kwoty w trakcie procesu powód przytoczył dodatkowe uzasadnienie, podnosząc, że jej część, to jest kwota 10282,09zł została nieprawidłowo zaliczona na poczet spłaty kredytu jego brata W. W., mimo braku stosownej dyspozycji właściciela rachunku (k.374),

3. 9821,12zł odsetek ustawowych od nieprawnie pobranej kwoty 16900zł,

4. 1352zł nieprawidłowo pobranych kosztów egzekucji naliczonych od zawyżonej kwoty egzekwowanej należności.

Sąd Rejonowy oddalił powództwo uznając wszystkie twierdzenia powoda za chybione.

Okoliczności faktyczne sprawy dotyczące zawarcia i rozwiązania umowy o kredyt, kwot pobranych przez pozwanego od powoda na poczet spłaty zadłużenia, sposób księgowania tych kwot przez pozwanego bank w istocie nie były między stronami sporne i zostały prawidłowo ustalone przez Sąd Rejonowy. Ustalenia te Sąd Okręgowy (z wyjątkami, o których niżej) podziela i przyjmuje za własne, jednakże nie podziela części oceny prawnej dokonanej przez Sąd Rejonowy.

Najbardziej sporną kwestią w sprawie było uprawnienie pozwanego do naliczania umownych odsetek karnych od zaległej należności po rozwiązaniu umowy o kredyt.

Wypowiedzenie umowy nastąpiło w oparciu o §13 ust.3 pkt.3 umowy, to jest z powodu niewywiązywania się z obowiązków finansowych kredytobiorcy względem banku (pismo wypowiadające umowę k. 17). Brak jest w treści umowy postanowień pozwalających bankowi na naliczanie po jej rozwiązaniu umownych odsetek karnych. Odsetki takie przewidziane w §8 ust.1 umowy w zw. z §7 ust.2 umowy dotyczyły tylko okresu jej trwania. Po rozwiązaniu umowy w całości (tak pismo z 8 VII 2003r) postanowienia te przestały wiązać strony. Nie może być bowiem tak, że jednocześnie pozwanego bank wypowiada umowę w całości (w tym postanowienia z § 7 ust 2, § 8 ust. 1 i 2, § 10 ust 3), a mimo to nadal uznaje za wiążące niektóre jej regulacje. Nie było między stronami żadnego porozumienia, w szczególności nie zawiera go umowa o kredyt, które pozwoliłoby po rozwiązaniu umowy stosować niektóre jej postanowienia nadal. Oznacza to, że po rozwiązaniu umowy Bank mógł od przeterminowanej należności naliczać jedynie odsetki ustawowe zgodnie z przepisem art. 481§1kc. Stąd rację ma powód wskazując, że w wystawionym (...)

pozwany nieprawidłowo wpisał kwotę odsetek od niespłaconej części kredytu za okres od 21 I 2004r do 21 II 2006r (okres objęty pozwem) na kwotę 46090,75zł, podczas, gdy za ten okres mógł jedynie domagać się odsetek ustawowych w kwocie 22277,92zł według wyliczenia:

22 I 2004- 9 I 2005 -354 dni- 12,5% = 10079,63zł (Dz. U. 03.166.1613)

10 I 2005-14 X 2005 -278 dni- 13,5% = 8723,36zł (Dz. U. 05.3.16)

15 X 2005- 21 II 2006 -130 dni- 11,5% = 3474,93zł (Dz. U. 05.201.1662)

Oznacza to, że (...)zaopatrzonej klauzulą wykonalności z dnia 19 maja 2009 roku sygn. akt VII Co 282/09 jest zawyżony w pozycji odsetek o kwotę 23 812,83zł (46090,75zł- kwota odsetek z (...)minus należne odsetki ustawowe- 22277,92zł).

Powództwo okazało się także zasadne co do kwoty łącznej 10282,09zł wpłaconej przez powoda w spornym okresie, a zarachowanej przez pozwanego na poczet spłaty kredytu W. W.(opinia biegłej k. 468 i n., k.592-593).

Sąd Rejonowy przyjął w tym zakresie twierdzenia pozwanego, że powód i jego brat rozliczali się z pozwanym łącznie, że prowadzili razem gospodarstwo rolne i przede wszystkim, że zarachowanie wpłat powoda na poczet zadłużenia brata nastąpiło na podstawie jego dyspozycji. Do takich ustaleń nie ma podstaw w materiale dowodowym sprawy. W tym miejscu należy podkreślić, że postępowanie dowodowe w sprawie było znacząco utrudnione ze względu na braki dokumentacji przedstawionej przez pozwanego bank, co podkreślali opiniujący w sprawie biegli. Nie negując wewnętrznych norm pozwanego regulujących okres archiwizacji dokumentów należy wskazać, że powoływanie się przez niego na fakt upływu tego okresu i tym samym niemożność przedstawienia szczegółowej dokumentacji nie może być uznany przez sąd w sytuacji, gdy spór prawny stron trwa przez cały czas od wystawienia przedmiotowego (...), toczą się liczne postępowania sądowe i egzekucyjne, a rozliczenie spornego kredytu nie zostało dotąd zakończone. W takim wypadku brak dokumentacji jest okolicznością obciążającą pozwanego, który nie zdołał wykazać podnoszonych okoliczności. W szczególności nie ma dowodów pozwalających przyjąć istnienie dyspozycji powoda, by jego wpłaty, czy też kwoty potrącone z jego rachunku miały być zaliczone na poczet zobowiązania osoby trzeciej (innego dłużnika pozwanego). Nawet istnienie kwestionowanego przez powoda dokumentu pełnomocnictwa rzekomo wystawionego mu przez W. W.(którego brak w materiale sprawy, a o którym w trybie przypuszczającym jedynie mówi W. W.w swoich zeznaniach- k 423-424) byłoby niewystarczające do przyjęcia, że wpłaty powoda winny być zarachowane na poczet długu jego brata przy braku dokumentu potwierdzającego taką właśnie dyspozycję wpłacającego. W tej sytuacji należy przyznać rację powodowi i przyjąć, że kwota 10282,09zł winna pomniejszyć jego własne zadłużenie u pozwanego.

Wreszcie w spornym okresie na poczet odsetek zarachował pozwany wpłaty powoda na łączną kwotę 3861,80zł (niekwestionowana w tym zakresie opinia biegłego K. O. k. 691-696, 774), co oznacza, że także ta kwota winna być, jako zapłacona, odjęta od wskazanej w spornym tytule wykonawczym.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy (podzielając w pozostałej części ustalenia i wnioski Sądu Rejonowego) zmienił zaskarżony wyrok (art. 386§1kpc) orzekając jak w sentencji. Podstawę prawną częściowego uwzględnienia powództwa stanowi przepis art. 840§1pkt.1kpc. Na podstawie art. 378§1kpc Sąd Okręgowy rozpoznał apelację także w stosunku do poręczycieli spornego kredytu- A. P. i L. Z., które własnej apelacji nie wywiodły.

Dalej idąca apelacja podlega oddaleniu jako pozbawiona uzasadnionych podstaw (art. 385kpc).

Nie ma racji powód podnosząc, że z chwilą rozwiązania umowy o kredyt samoistnie wygasło udzielone przez niego pozwanemu pełnomocnictwo do pobierania wymagalnych należności z jego rachunku. Powód udzielił pozwanemu pełnomocnictwa do pobierania należności z jego rachunku bieżącego numer (...) (k. 37) w odrębnym od umowy kredytu dokumencie i pełnomocnictwa tego nie odwołał po rozwiązaniu przez pozwanego umowy o kredyt. Skoro więc po stronie banku istniała wierzytelność związana z kwotą należną z tytułu rozwiązanej umowy o kredyt, a pełnomocnictwo nie zostało rozwiązane pozwany był uprawniony do zaspokojenia swoich należności ze środków wpływających na ten rachunek.

Jednocześnie zgodnie z przepisem art. 451§1kc dłużnik mający względem tego samego wierzyciela długi główny i uboczny tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który z długów chce zaspokoić, jednakże wierzyciel może w takiej sytuacji zaliczyć to, co przypada na poczet danego długu, przede wszystkim na związane z nim należności uboczne. Oznacza to, że przy istnieniu takich długów dłużnik ma wprawdzie prawo wskazać, na który dług zalicza świadczenie, ale to wierzyciel decyduje, czy w ramach tego długu chce zaliczyć wpłatę na należności uboczne (wyrok SN z dnia 24 stycznia 2002 r., III CKN 495/2000, OSNC 2002, nr 11, poz. 143). Prawdłowo zatem pozwany mógł wszelkie wpłaty powoda zaliczać na odsetki, koszty i prowizje, a dopiero w dalszej kolejności na spłatę zaległego kapitału. Uprawnienie pozwanego w tym względzie ma umocowanie w cytowanym przepisie art. 451§1kc, a nie w wewnętrznych regulacjach wskazanych na stronie 6 uzasadnienia zaskarżonego wyroku, które nie mogły być wiążące w stosunku do powoda po rozwiązaniu umowy, a które stanowiły wewnętrzne pragmatyki służbowe pozwanego.

Oznacza to, że pozwany prawidłowo dokonywał potrąceń z rachunku powoda i pobrana kwota nie stanowiła nienależnego świadczenia; nie należy się nie tylko jej zwrot na rzecz powoda, ale także brak jest podstaw do zobowiązania pozwanego do świadczenia odsetek ustawowych od pobranej kwoty.

Podobnie rzecz się ma z kosztami prowadzonej egzekucji- koszty te są naliczane od wyegzekwowanego świadczenia, a ich całościowe rozliczenie następuje dopiero po zakończeniu egzekucji. Żądanie powoda w tej części jest co najmniej przedwczesne, skoro postępowanie egzekucyjne wciąż jest w toku.

Zmiana wyroku Sądu Rejonowego co do zasady spowodowała zmianę rozstrzygnięcia o kosztach sądowych i kosztach procesu. Ostatecznie powodowie wygrali sprawę w około 1/2 części, co uzasadnia równe obciążenie stron nieuiszczonymi kosztami sądowymi (art. 113 ust.1 ustawy z 28 VII 2005r o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98§1kpc), a także wzajemne zniesienie między nimi kosztów procesu (art. 100kpc). O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100kpc, a o kosztach sądowych w postępowaniu apelacyjnym na podstawie art. 113 ust.1 ustawy z 28 VII 2005r o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98§1kpc.

SSO. M. Kośka SSO B. Piwko SSO S. Buras